

ŠIAULIŲ UNIVERSITETAS
MENŲ FAKULTETAS
PIEŠIMO KATEDRA

RAMUNĖ GRIKŠTAITĖ

Grafikos specialybės studentė

„ MIKRO, MAKRO PLANETA „

„ THE MICRO, MACRO PLANET „

MAGISTRO DARBAS

Darbo vadovas:

Prof.: V. Janulis

Recenzentas:

Docent.: V. Dambrauska

Šiauliai, 2009

I. ĮVADAS

Iš tiesų, menas žmonijos raidai padarė neginčijamai teigiamą įtaką ir mano gyvenime jis ir užima vieną iš svarbiausių vietų. Juk žmogus yra ir kūrėjas, ir menininkas, ir konstruktorius, ir meistras, ir darbininkas.

Kuriant kažką svarbaus, mano nuomone, reikalinga idėja, o paskui jos įgyvendinimas. Kaip kiti pasakytų, gera pradžia - pusė darbo. Nesvarbu ar vaizduojamas mažas, ar didelis daiktas, svarbu, kad jis pasakytų tai, ką nori pasakyti.

Kiekvienas eksponatas turi atskleisti žiūrovui tam tikrą informaciją. Toks kūrinys gali būti laikomas tikru meno kūriniu.

Šiais laikais meno kūrinys yra istorijos ir kultūros dalis. Svarbu jam turėti išorinę ir vidinę formą. Išorinė būna susijusi su reikšme - gamtos ir žmogaus gyvenimo pokyčiais, o vidinė – su spalvų santykiais. Menininkas gal tik per formą įtvirtina harmoniją ir pusiausvyrą mene bei gyvenime.

Mano kaip menininkės noras pateikti sustojusį laiką planetoje, kuris tarsi užhipnotizuoja savyje praeitu laiku. Mes atsiduriame kitoje planetoje, kitame laike, kitokio kraštovaizdžio mieste. Susiduriame su ženklais, kurie yra tarsi tos planetos kodai. Mes klajojame...žvilgsniu, mintimis, ieškome atsakymo, bet tai liks mums tik didžiulė paslaptis

Tikiuosi, kad mano kolekcija jus nunešė, į mikro ir makro planetą...

INTRODUCTION

In fact, the art has made undeniable positive impact on human development, and it is one of the most important positions in my life. After all, the man is the creator and artist, and the constructor, and the master, and the worker.

In my view, the creation of something important first demands the idea and then the implementation. As others say, a good start for half the work. Whether displaying a small or large object, it is important that it tells what you want to tell.

Each exhibit must reveal certain information to the spectator. Such creation can be a real piece of art.

Nowadays a piece of art is a part of history and culture. It must have outward and inward form.

Outside is related to the value - with the nature and evolution of human life, and the inner - the relationship of colors. The artist can only through form establish the harmony and a balance between art and life.

My desire as an artist is to express stopped time of the planet, which hypnotize in itself in the past. We appear on another planet in other time with different city landscape.

We face signs of that planet as if codes. We stroll around sighting, thinking, looking for the answer, but everything remains a black secret for us. I hope that my collection will take you to the micro and macro planet...

1. Darbe nagrinėjama problema

Darbe nagrinėjama problema – kuo originaliau perteikti mikro, makro planetos svarbą mūsų aplinkai. Su simbolių pagalba išsakyti mintis, kad žmogus ir simbolis buvo vieninga visuma.

Kad mūsų laikais nyksta simbolikos prasmė. Tais laikais simboliai turėjo ritualinę, mistinę reikšmę. Jie bylojo apie žmonių pastangas reikšti emocijas, palikti žinių apie save. Dabartinis žmogus nevertina tai, jam simbolis neturi prasmės. Jis tik ryja simbolius nesuprasdamas .

Kūrinių kolekcijoje siekiama naudojant mišrią techniką atskleisti simbolio prasmę, jų svarbą, jo pokytį sustingusiame planetoje, priimti juos su potekste, kad šiame reiškinyje yra prasmė. Noriu, kad mes pastebėtume ir suprastume, savaip interpretuotume ir atsisakytume paviršutiniškumo.

1.1. Darbo aktualumas

Darbo aktualumas – mano grafikos darbų kolekcija yra sukurta šiuolaikinėmis mišriomis technikomis: fotografija ir šilkografija. Kadangi paveiksluose bus ne tik vaizdinių, bet ir simbolių. Žiūrovui pateiksiu galimybę paanalizuoti ir susikurti vaizdinį apie planetą, žiūrint pro padidinimo stiklą.

1.2. Darbo objektas

Darbo objektas – mišria technika atlikta darbų kolekcija „ Mikro, makro planeta „ .

1.3. Darbo tikslas

Darbo tikslas – parodyti padidintą mikro, makro planetą, jos vaizdus su simboliais, atskleisti jų prasmę ir vizualizuoti jas meninėje darbų kolekcijoje.

1.4. Uždaviniai

- Teorinių šaltinių darbo tema analizė.
- Sukurti vientisą kolekcijos stilių.
- Panaudojant fotografiją ir šilkografijos techniką sukurti kolekciją.
- Naudojant vaizdus derinti su simboliais.

1.5. Hipotezė

Šiuolaikinėje Lietuvos dailei būdinga laisva, individuali simbolių reikšmių interpretacija. Gaunant vientisumą panaudojau fotografiją ir šilkografijos technologiją.

1.6. Metodologija

Pagrindinė kolekcijos koncepcija – parodyti mikro, makro planetos vaizdą pro padidinimo stiklą. Pasitelkta konceptualumo ideologija perteikti esmę ir per simbolius.

1.7. Metodai

Magistro darbo teorinėje dalyje naudojama mokslinės literatūros analizavimo, sintezavimo, interpretavimo metodika. Kūrybiniame darbe naudota grafinio projektavimo metodika ir šilkografijos technologija.

Atlikta daug ieškojimų, kol gauti tinkami variantai.

V. DAILĖS KŪRINIŲ KOLEKCIJOS ANALIZĖ

Mano kolekcijos pavadinimas „ Mikro , makro planeta „ . Klausimas būtų kodėl mikro, kodėl makro, kodėl planeta?

mikro... [gr. *mikros* - mažas] pirmoji sudurtinių žodžių dalis, reiškianti mažumą, smulkumą: 1. mažų matmenų, labai smulkus; 2. susijęs su mažų dydžių tyrimu arba jų matavimu; 3. dalinio finio. vieneto pavadinimo I dalis, rodanti, kad šis vienetas yra milijoną (10^6) kartų mažesnis už sistemini vieneta, pvz., mikrosekundė (milijoninė sekundės dalis).

makro... [gr. *makros* - didelis, ilgas] pirmoji sudurtinių žodžių dalis, rodanti didumą, stambumą, sąsają su didelių matmenų kūnais, dideliais dydžiais.

Planeta (senovės lietuvių planetos pavadinimas žvėrynė) – dangaus kūnas kuris (a) sukasi apie žvaigždę (tame tarpe Saulę), (b) turi pakankamą masę, kad jo paties gravitacija nugalėtų sukimosi jėgas, taigi jis įgautų hidrostatinės pusiausvyros formą (taptų beveik apvalus), ir (c) yra išvalęs kaimyninę erdvę aplink savo orbitą. (Vyriausioji enciklopedijų redakcija „ Tarptautinių žodžių žodynas „ 200- 267 psl.).

Šią kolekciją mane paskatino sukurti Palangos ir Šventosios miesto dvasia, kuri tarsi traukia ne tik mane, nors man šiuose miestuose praleistas visas gyvenimas, bet ir kitus žmones. Kaip metodininkė Audronė Bukauskienė pasakytų:

„ - tai tarsi laiko ratas, priverčiantis mus vėl ir vėl grįžti atgal. „ Būdama prie jūros visada palydžiu saulę, žiūrėdama į dangų visada pagalvoju, kas ten danguje gyvena? Atrodo atrandi gintaro gabaliuką ir galvoji, kad tai mažytė planeta kurioje tarsi gyvena mažas organizmas . Savo mintimis visada jį padidinu. Tą padidinimą pavaizdavau savo darbuose.

Gintaras kaip ir planetos egzistuoja ilgai, todėl bandžiau gintare „ įkurti „ Palangos ir Šventosios miestų senus vaizdus. Pasirinkti miestai yra ne šiaip atsitiktiniai, čia randamas mūsų „ auksas,, (gintaras), čia praleista mano vaikystė ir dabartinis. Juk ir pirmieji gyventojai čia gyveno (kuršiai). Pačių gyventojų nebėra , bet likę jų ženklai, simboliai ant gintaro, žalvario, sidabro dirbinių. Visą tai, jų garbei, panaudojau savo kūrybiniuose darbuose.

Domėdamasi G. Ožkinytės – Eimanavičienės darbais, atradau sau artimą sielą, kuri taip pat išreiškia pagarbą mūsų protėviams. Jos darbuose atsispindi vandens ir smėlio laikini ženklai, kurie tuoj tūrėtų išnykti. Darbai atlikti pastele, kuri duoda trapumo, jautrumo. Skirtumas tarp mūsų yra tik atlikimo technika.

Simbolis (gr. *symbolon* ~ „sumesti kartu“) – daiktinis, vaizdinis ar garsinis ženklas, perteikiantis kokią nors sąvoką ar idėją, turintis tradicinę reikšmę. Iš tikrųjų simbolio sąvoka labai priklauso nuo

to, kur jis naudojamas ir iš kokios „pusės“ į jį žiūrima – psichologinės, sisteminės ar kt. Tuo tarpu, žiūrint iš daugiau psichologinės ir filosofinės pusės, visos sąvokos gamtoje yra simbolinės, o jų išreiškimai – paprasčiausi simboliški žmogaus darbo produktai, kurie yra alegoriniai (bet ne tiesiai išreiškiantys) simboliškai reikšmei. Žvelgiant iš sisteminės pusės, simbolis yra bendravimo, pranešimo ženklas: tai grafiškai, raštu ar balsu perteikta sąvoka, apibūdinanti kitą, kiek abstraktesnę, ar daikto savybę. Simboliai naudojami beveik visur aplinkui – jų galime pamatyti eidami gatve, sutikti literatūros šaltiniuose, kasdienėje kalboje ir t.t. Dažniausiai net nepastebime, kad tai, ką naudojame yra simbolis. Pvz., mūsų naudojami žodžiai – tam tikra prasme yra simboliai. Matematikoje taip pat naudojami simboliai – +, = ir kt. Simbolinę reikšmę įgavę beveik visi daiktai aplinkui: nuo saulės iki paprasto darbo stalo. (Vyriausioji enciklopedijų redakcija „ Tarptautinių žodžių žodynas „, 299 ps.)

Jie – visuotini. Juos suprasti „ atsiminti „ reikia, norint ne tik pažinti senąsias kultūras, bet ir įprasinti savo buvimą, tapatybę, kurti simbolių kalbą, interpretuoti.

Sunku kartais būna įsileisti į savo jausmų pasaulį, minties erdvę ir pamėginti kalbėti linijomis, formomis, simboliais. Man nuostabu gyventi kūryba tarp bendramintės, kuri savo idėjas perteikia popieriuje. Visi paliekame savo ženklus, kaip ir kiti žmonės palieka pastatytą namą ar bažnyčią, užaugintą vaiką ar sodą...Šie žmonių palikti gyvenimo ženklai pasiekia mus iš seniausių laikų. Stebėdama juos šiandien, aš tiriu praeities pasaulį, kuris mano akyse užsifiksuoja ir sustingsta...Tyrinėju mane supančio krašto kultūrinius pėdsakus, gilinuosi į kuršių palikimą.

Taip pat mane žavi mūsų krašto „ auksas „ - gintaras. Jo spalva, jo dydis, jo savybės. Paliesdami jį mes jaučiame šilumą. Tai tarsi mikro – saulė, kuri tarsi planeta, su savo nelygiais paviršiais.

Mano idėja buvo pažiūrėti visą tai pro padidinimo stiklą, kad pats gintaras susijęs su mūsų Baltijos jūra ir jos miestais: Palanga ir Šventaja.

Mano kolekciją sudaro 12 darbų. Šiuose darbuose atgimsta praeitis ir dabartis. Praeitis tai tarsi buvusi planeta, sušalusi, negyva, bet ateitis ją šildo simboliais savo šilta spalva. Tai tarsi perspėjimas, kad tokia planeta atgims iš naujo. O tai reikėtų mums pasistengti, nes praeities negalime pamiršti, praeitis mus riša su dabartimi. Mes turime mylėti tai ką mums paliko protėviai ir saugoti ateinančioms kartoms, bent jau simbolius ar ženklus.

Koloritas darbuose šiltos, žemiškos.

12. Darbo atlikimo technika, technologija, darbo eiga

Darbo eigą pradėjau nuo bukletų rinkimo. Palangos ir Šventosios miestų istorijos domėjimąsi. Jos archeologijos radiniais. Palangos miesto senoviniais vaizdais.

Domėjau gintaro istorija, aplankiau gintaro muziejų ir matytus radinius įamžinau fotoobjektyve (skaitmeninėje).

Ieškojau panašumų gintaro ir planetų panašumų. Planeta yra didelė (makro), o gintaras mažas (mikro), bet juos sukeitus, pamatytume, kad gintaras panaši į planetą .

Po to vaizdus keldavau į kompiuterį ir apdorodavau su Photoshop . Viską apdorojus gaudavau fotomontažą. Iš daugybę eskizų atrinkome geriausius variantus. Spalvų koloritą pasirinkau žemiškas spalvas.

Dvyliką darbų atspausdinu spaustuvėje.

Po to rinkau ženklus, simbolius susijusių su gintaro apdirbimu. Viską perkeldavau ant skaidrios plėvelės, kiekviena plėvelė skirtingam darbui ir skirtingai spalvai taikoma.

Po to plėvelė ryškinama, dedama į dėžutę su 464 skiedikliu ir palaikoma keletą minučių.

Padarytas plėveles dedama ant paruošto tinklo, kuris yra padengtas skaidria emulsija ir šviečiamas ant tinklo apie valandą. Atšviestas norimas ornamentas ant tinklo yra išplaunamas vandeniu ir išdžiovinamas. Kai tinklas išdžiūvęs, dedamas ant staklių, tada pilami dažai ir braukle braukiama.

Nubrauktas dažas yra nuvalomas su skiedikliu.

Šilkografijos darbas labai ilgas ir sudėtingas, tik paskui gali pamatyti norimą rezultatą.

Darbai atlikti mišria technika: fonuotrauka ir šilkografija.

Reikalinga buvo : skaitmeninis fotoobjektyvas, Palangos miesto vaizdai, Photochop programa, spausdintuvas, skaidrios plėvelės, švietimo aparatas, jautri emulsija, tinklelis, cheminiai skiedikliai, brauklė su guminiu galu, retušas, staklės, skaidrūs dažai, guminės pirštinės, medvilniniai skudurėliai, lipni juosta...

Laikantis taisyklių spaudžiant šilkografiją ant nuotraukų gaunami įdomūs darbai.

VI. LITERATŪROS SĄRAŠAS

- Beresnevičius G. „, Religijų istorijos metmenys,, Vilnius , 1997m.
- Beresnevičius G. „, Trumpas lietuvių ir prūsų religijos žodynas,, Vilnius , 2001m.
- Balčius M., Genienė „, Palangos istorija „, Klaipėda , 1999m.
- Bliujienė A. „, Lietuvos priešistorės gintaras „, Vilnius , 2007m.
- Budrys R. „, Unikaliaios vertybės – Mokslas ir gyvenimas „, Vilnius , 1974m.
- Dundulienė P., „, Lietuvių kosmologija „, Vilnius , 1980m.
- Eliade M. „, Amžinojo sugrįžimo mitas „, Vilnius , 1996 m.
- Eliade M. „, Šventenybė ir pasaulietiškas „, Vilnius , 1997m.
- Galaunė P. „, Lietuvių liaudies menas „, Vilnius , 1988m.
- Gimbutienė M. „, Senovės simbolika lietuvių liaudies mene,, Vilnius , 1995m.
- Gimbutienė M. „, Baltų mitologija. Lietuvių deivės ir dievai,, Vilnius , 2002m.
- Girininkas A., Lukoševičius „, Lietuvos priešistorė „, Vilnius , 1997m.
- Gudelis V. „, Kuršių Nerija „, Vilnius , 1970m.
- Gudynas P. , Penkauskas S. „, Palangos gintaro muziejus „, Vilnius , 1974m.
- Jucevičius L. A. „, Raštai „, Vilnius , 1959m.
- Katinas V. „, Baltijos gintaras „, Vilnius 1983m.
- Klaipėdos universitetas „, Šventoji – Paribio ženklai „, Klaipėda , 2007m.
- Klantė D., Rietgeris E. „, Taškas ir linija „, Vilnius , 1991m.
- Kazėnas Z. „, Palanga „, Vilnius , 1978m.
- Landsbergis V. „, Čiurlionio dailė „, Vilnius , 1976m.
- Merkelytė S. „, Palanga „, Vilnius , 1987m.
- Mačiulis A. „, Architektūra „, Vilnius , 1997m.
- Mokslinių straipsnių rinkinys „, Kultūros paminklai „, Nr. 10 , Vilnius , 2003m.
- Mokslo darbų rinkinys „, Archeologija „, Vilnius , 2006m.
- Ožkinytė – Eimanavičienė G. „, Abipus horizonto „, Klaipėda , 2000m.
- Paulius K., „, Palanga „, Vilnius , 1995m.
- Rimantienė R. „, Šventoji I – oji dalis „, Vilnius , 1979m.
- Rimantienė R. „, Šventoji II – oji dalis „, Vilnius , 1979m.
- Rimantienė R. „, Akmens amžiaus papuošalai „, Vilnius , 1974m.
- Rimantienė R. „, Kuršių nerija archeologo žvilgsniu „, Vilnius , 1999m.
- Šivickas K. „, Gintare randami organizmai „, Vilnius , 1929m.
- Tranyzas A. „, Palangos gintaro muziejus „, Vilnius , 1991m.
- Usačiova O. „, Gintaras „, Vilnius , 1981m.
- Valiukevičienė O. , Gasiūnienė V. „, Ar Lietuva gintaro šalis? „, Lietuvos geologijos tarnyba , 1995m.
- Vyriausioji enciklopedijų redakcija „, Tarptautinių žodžių žodynas „, Vilnius , 1985.
- Žulkus V. „, Palangos viduramžių gyvenvietės „, Klaipėda , 1997m.
- Žulkus V. „, Palangos istorija „, Klaipėda , 1999m.
- Žurnalas „, Žemaičių žemė – Palanga „, Nr. 4 , 2003m.
- Žurnalas „, Žemaičių žemė – Palanga „, Nr. 2 , 2007m.
- <http://www.wikipedia.lt>. 2008 10 20 , 2009 01 03 , 2009 01 02 , 2009 01 06
- <http://www.mediapro.lt>. 2008 05 19

VII. IŠVADA

Studijuodama surinktą medžiagą, pasiringdama mišrią techniką bandžiau padaryti dvylikos darbų kolekciją. Manau padariau kolekciją tokią kokią tikėjausi. Žinoma su laiku pamatai, kad kažką galėjai pakeisti, pridėti ar atimti. Kiekvienam darbui reikalingas didelis atsidavimas savęs. Savo darbais esu patenkinta, nes tikiuos, kad darbai privers žiūrovą sustoti... nors trumpam...ir susimąstyti, kad gyvenimą mums sukūrė protėviai, palikdami žinutes ant savo kūrinių.